

έρωτήσει αὐτὸν περὶ πάσης ἄλλης ἐπιχειρήσεως (Οδ. θίκης καταστάσεως, καὶ ἀνηγόρευσαν μὲν ἔκυτοὺς Γ. 71 καὶ ἐπ.). Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον, κατὰ τὴν ἡγήτορας καὶ ἀριστεῖς καὶ ἀκταῖς τοῦ ὄνθρωπίνου δην ἐκαπονταστηρίδα πρ. Χρ., ἡ πειρατεία κατὰ μὴ γένους, προσέβλεψαν δὲ πρὸς ἀπαντας τοὺς λοιποὺς λαοὺς ὡς ἐπὶ δῆμον πολὺν καὶ βάναυσον, καὶ εἰς δύο ἀνθρωπίνων ὅντων φύτεις διήρεσαν ἀπασαν τὴν σίκουμένην, τοὺς Ἑλληνας ἀφ' ἐνδε, τοὺς βαρβάρους ἀφ' ἑτέρου ἐποχὴν οὐ μόνον μεγάλη διὰ τὸ Ἑλληνών δῆμον, ἀλλὰ καὶ ἐνιάτη ἐν τῇ ιστορίᾳ διότι πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἔνη ἐμεγαλούργησαν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, πολλὰ δὲ καὶ ἐκυριάρχησαν αὐτοῦ ὑλικῶς, οὐδὲν δῆμος ἐτολμητεῖ νῦν προτείνῃ τὴν ἀξίωτιν τοιμῆτης ἡθελής κυριαρχίας, ἐνώπιον τῆς ὁποίας κλίνει τὴν κεφαλήν αὐτῆς ἡ ιστορία ἐπὶ δισχίλια ἡδη ἐτη.

Ἐνῷ ἡ οἰκία καὶ ἡ περιουσία τοῦ Ὀδυσσέως οὐδεμίας τυγχάνουσιν ἐπὶ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἀπουσίας προστασίας (Οδυτ. Δ. 165. Π. 118), οἱ κακούθεις ἡγήτορες, οἵτινες καταναλίκουσι τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἡξιοῦντο συμπαθείας μᾶλλον ἢ ἀποδοκιμασίας.

Θλιβερωτάτη δὲ μάλιστα εἶναι ἡ περιγραφὴ τῆς θίκης καὶ κοινωνίης καταστάσεως ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου γινομένη ("Ἐργα καὶ ἡμ. 182—199)."Ισως δῆμος οἱ σκυθρωποὶ τῆς τοῦ Ἡσιόδου εἰκόνος χαρακτῆρες δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς γνηπιωτέρους ἡρώικους χρόνους, ἀλλ' εἰς τὴν μεταγενεστέραν ὀπωσοῦν τοῦ ποιητοῦ τούτου ἐποχὴν, καὶ δῆμοι οἱ μὲν παναρχαῖοι, οἱ αὐτεφυεῖς θίκοι δεσμοί, ἀπένθαλον τὸ πάλαι αὐτῶν χράτος, ὡς πολλάκις συμβαίνει, διὰ τὴν πλείστην μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπιμίξιαν, καὶ τὴν πλείστην ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν, κατέστη δὲ ὡς ἐκ τούτου ἀπαριτητος ἡ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀρξαμένη τρώντι, διὰ νόμων ῥητοτέρων καὶ αὐστηροτέρων, ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος ρύθμισις τῆς κοινωνίας, καὶ ἐνίσχυσις τοῦ θίκου τῆς πολιτείας προσώπου.

Οπωσδήποτε αὐτοὶ οἱ Ἑλληνες δὲν είχον λάβει εἰσέτι, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὴν συνειδήσιν τῆς θίκης αὐτῶν, ὡς πρὸς τὰ ἄλλα ἔθνη, ὑπεροχῆς, διότι ἡ λέξις βάρβαρος δὲν φάνεται ἔτι ἐφαρμοζόμενή εἰς ἔθνος τι, οὐδὲ συνεπαγόμενή τὴν ἰδέαν διενοητικοῦ ή θίκου μειονεκτήματος. Ο "Ομῆρος δὲν τὴν ἐφαρμόζει εἰμὴ εἰς τὰς γλώσσας, σημαίνει δὲ τὸ ἐπίθετον παρ' αὐτῷ γλώσσαν οὐ μόνον ξένη, ἀλλὰ καὶ ἀκατέργαστον καὶ τραγεῖται. Οὐτως. ἀποκαλῶν τοὺς Σιντιας ἀγριοφάνους (Οδυτ. Θ. 294), καὶ βαρβαροφάνους τοὺς Κάρας (Ιλ. Β. 867), ὑποδεικνύει ἀριθμήλως, δῆτι εἴγε τὴν συνειδήσιν τῆς ἀριονικιτέρας γλώσσης, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐλάλει. "Αν δῆμος ὁ ποιητὴς ἐνόσει τὴν ὑπεροχὴν τῆς κοινωνίης τοῦ ἔθνους αὐτοῦ κατατάσσεις ὡς πρὸς τὸν μυντήρ τῶν Κυκλώπων βίον καὶ τὰ ἀγρια τῶν Σινελῶν ἦθη, ἐνόσει συγχρόνως, δῆτι περὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας οἱ φοίνικες καὶ οἱ Λίγυπτοι ἤσαν ἀνώτεροι τοῦ ἔθνους ἐκείνου. Διότι δὲν ἐκέστη ἔτιν ἐποχὴ, καὶ δῆμοι προπάτορες ἡμῶν, μετὰ μακροὺς ἀγῶνας καὶ παλημάτα πολλὰ, πρωτεύσαντες εἰς ἀπαντας τοὺς κλάδους τῆς ἀνθρωπίνης γνώσεως καὶ ἀρετῆς, ἀναδειχθέντες τὸ μαγαλοφύεστερον ἄμα καὶ τὸ μαχημώτερον τῶν ἐπὶ γῆς ἔνδον, τὸ καλλιτεγνικότερον καὶ τὸ βραμαλεώτερον, τὸ εὐγλωττότερον καὶ τὸ πρακτικότερον, καὶ γαιριῶντες δικαίως ἐπὶ τῇ ὄμοιογουμένῃ ταύτῃ ὑπεροχῇ, ἀπέδωκαν εἰς τὸ ἴδιον ὄνομα τὴν ἔννοιαν τοῦ τεκείου ἀνθρώπου, ἐγκολάψαντες εἰς ἀπαντα τὰ λοιπὰ φύλα τὸ στίγμα κατωτέρας διαγονητικῆς καὶ

(Ἐπειτα οὐρέχεια.)

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΛΕΙ.

—ο—

"Ἐν τῷ Bulletin des sociétés savantes, ἐκδιδόμενῳ ἐν Παρισίοις ἀναγινώσκομεν τὰ ἐρεῖν."

«Ο Κ. Λεβαρδίε, μέλος τῆς ἐν Ἀλήγαις γαλλικῆς σχολῆς, ἐξακολουθεῖ ἐρευνῶν τὰς ἐν Κωνσταντινούπολει βιβλιοθήκας. Κατορθώσας τέλος πάντων, μετὰ μακρὰς διαπραγματεύσεις, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον παλάτιον τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων (*) καὶ τῶν σουλτάνων, ὃπου ποτὲ Εύρωπαιών ποῦς δὲν ἐπάτησε, θέλει μετ' ὀλίγον πληροφορήσει τὸ κοινὸν περίτοῦ σχεδὸν μιθώδους πλούτου τὸν ὁποῖον λέγεται: δῆτι περιέχει ὁ μαστηριώδης; ἐκεῖνος βωμός. Ο Κ. Λεβαρδίε εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τοῦ ἀρχιφύλακος τοῦ παλατίου, σκοπὸν ἔγούσις τὴν εἰς τὰ στοάσια εἰσοδόν του. Ἐν τῇ πρώτῃ ὁροφῇ, ἔκειντο δικασία περίου συγγράμματα ἀνατολικά, οἷον βιβλία προσευχῆς, γενεαλογίας, κ.τ.λ., οὐχὶ δὲ καὶ Ἑλληνικά χειρόγραφα. Μίαν μάτην ὁ Κ. Λεβαρδίε ἐπεισέβη μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὰ ὑπόγεια· ἀντὶ βιβλίων εὗρε λειψανα ἐρειπίων, ἐργαλεῖα, ἀντλίας πυροβολετικάς, καὶ κιβώτια πλήρη περιελάνης διὰ λιμόστρωσιν. Φύλακές τινες εἶπον δῆτι ὑπῆρχον ἀλλοτε ἐκεῖ καὶ παλαιὰ βιβλία, ἀτίνα, διὰ τὴν σ

(*) Τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων πελάτιον εὐθὺς σώζεται ἐν Βιζαντίῳ. πλὴν τῶν ἐρεπίων σίτια Τεκφούδ ο τεράσιος καθολούνται ὑπὸ τῶν Οθωμανῶν, ὑπὸ δὲ τῶν ἡμετέρων Παλατινῶν τοῦ Βελισσαρίου, οἰκοδομηθὲν ὑπὸ Κωνσταντίου τοῦ Μεγάλου. Σ. Η.

θρόνητα αύτῶν, ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν. "Αλ-

λοι πάλιν διετρέχοντο διτὶ μετερέθησαν ἀλλαχοῦ. Τοῦτο ἔδωκε τινας ἐλπίδας πρὸς τὸν Κ. Λεβαρδίε, οἵτις ἔξακολουθεῖ καρτερικῶς τὰς ἐρεύνας του.

α. Ἐν τοσούτῳ ἐκ τῶν ἀνατολικῶν χειρογράφων, διατρέχοντο διτὶ μετερέθησαν καὶ σπα-

θέτομεν καὶ ἡμεῖς τὰς ἐπομένας παρατητήσεις. Αφοῦ Σουλείμαν ὁ Α', κυριεύστας τὴν Βουζιαν μετὰ τὴν ἐν

Μογάκη μάχην (*), μετέφερεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὰ λειψάνα τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Μαθίκη Καρβίνου,

Βελισσόριος.

τῷρ καταχήσεων τὸν Ἀράλων, γευργμένας ἀ-

πολύτιμα συγγράμματα. Τὴν ΙΖ' ἐκατονταετηρίδα, παρὰ τῇ Ὁθωμανικῇ κυβερνήτες πρέπεις ἐπεδό-

θησαν εἰς ἐσένας, αἵτινες δὲν ἔμειναν πάντη ἀτελε-

σφόδρηται. Οὕτως, ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ τῶν Παρι-

σιών βιβλιοθήκῃ, εὑρίσκεται λαμπρὸν χειρόγραφον

μετὰ γραφῶν, (ἀριθ. 7239) ἀναγομένον εἰς τὴν

στρατιωτικὴν, ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τοῦ ὄποιου ἀναγι-

νώσκεται ἡ ἔξης σημειώσεις.

(*) Μοχάκης, γωρίον, ἐπὶ τοῦ Ιστρου, ποὺς τὴν κάτιο Ούγγρων. Εκεῖ Σουλείμαν ὁ Α' κατετρόπωσε τὸ 1526 τοῦ Ούγγρους, απατηγούντος τοῦ βασιλέως μὲν Λα-

δούλου τοῦ Β' δοτος Ηπέρε μετ' ἀλλων δεκακοτὼ γιλάδων Ούγγρων. Σ. Π.

« Τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἐλήρηται ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντίνοις καταλόγου. Οἱ δὲ πεπαιδευμένοι ἄνδρες, οἱ πειθαριστικούσι αεράτου, τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Κ. Γεραρδού σφέντες παρὰ τὸ Πάτα Νικολάου περὶ τὸ 1453 δίνουν, πρεσβεῖας τῆς Γαλλίας παρὰ τὴν Πύλην. Ἰδοὺ ἔτος εἰς τὴν Κωνσταντίνοις καὶ Ἑλλάδα, πρὸς αὐλογήν Ἐκκλησιαστικῶν χειρογράφων, εἰς τοὺς ὅποιους προσετέθη καὶ μισθός πέντε χιλιάδες χρυσῶν, ἐκανέντες φέρωσιν εἰς τὸν ἡμέντα Πάπαν τὸ ἐν τῇ Ἐβραϊκῇ πρωτότυπον τοῦ κατὰ Ματθαίον Εὐαγγελίου, ἀνέπεισταν ἑκεῖνον, παρὰ εἰδότων δῆθεν καταμαθόντες, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐναπέκειτο τάχα εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Σεραγίου.

« Ἀπετάθην εἰς ἀρνητικήρισκόν τινα Ἰταλόν, ἀνθρώπον νοονεχῆ, ὑπηρετοῦντα παρὰ τῷ σιλικτάρῳ, πρώτῳ τοῦ αεράτου ἀξιωματικῷ καὶ φίλῳ ἐπιστημονιῷ αὐτοῦ πρὸς τὸν Κ. Λουΐζου, τῆς 10 Μαρτίου, 1687.

« Ἀπετάθην εἰς ἀρνητικήρισκόν τινα Ἰταλόν, ἀνθρώπον νοονεχῆ, ὑπηρετοῦντα παρὰ τῷ σιλικτάρῳ, πρώτῳ τοῦ αεράτου ἀξιωματικῷ καὶ φίλῳ ἐπιστημονιῷ αὐτοῦ συλλατάνου. Αὐτὸς ἔλασθε τὴν ἀδειαν νὰ ἐπισκεψῇ τὰ βιβλία καὶ νὰ μοι τὰ κοινοποιήῃ. Μοὶ ἔσφεν ἀλλεπαλλήλως δόλους τοὺς σωμένους συγγραφεῖς Ἑλληνας μὴ ὑπερβαίνοντας τοὺς διακοστούς τούς τούς, τοὺς ὅποιους ὑπέβαλον εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ Ἰησοῦντοῦ Βερνίες, καὶ τοῦ παρ᾽ ἔμοι λογίου Μαρκέλου, εἴτινες ἐξελέσαντο δεκαπέντε ἔξι αὐτῶν, τῶν ὅποιων συνάπτω ἐνταῦθα σημειώσιν. . . .

« . . . Προσέλασθον δὲ καὶ τόμον λατινικὸν συντείντα, ὃς φαίνεται, κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκατοντακτηρίδα, καὶ περιέχοντα ἀπέιρους εἰκόνας, ὅργανα καὶ μηχανὰς πολεμικὰς, πιθανῶς περιελθόντα εἰς τὴν ἐξουσιαν τῶν Τούρκων. περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν κατὰ τὴν Οὐγγαρίαν κατακτήσεών των. »

Περὶ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης ίδού τί γράφει καὶ ὁ Παναγώτατος πατριάρχης Κωνσταντίνος ὁ ἀπὸ Σινάιον, ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ Κωνσταντίνιᾳ:

« Ή δὲ εἰ τῷ Σεραγίῳ Βιβλιοθήκη ἀρχαίων χειρογράφων, ἦτον διὰ πολλοῦ εἰς τοὺς σοφοὺς τῆς Βύρω πης πρόσδημα: ἀλλ᾽ ὁ Ἀβδὲς Σεΐνος ὁ περὶ τὸ 1728 ἔτος ἀπασταλεὶς ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, πρὸς ἐρευναν καὶ συλλογὴν Ἑλληνικῶν χειρογράφων, δεκαβιοῖς ὅτι ἡ Βιβλιοθήκη αὐτὴ περὶ τὸν δέκατον ἔκτον αἰώνα, κατ᾽ ἐπιταγὴν τοῦ Τρίτου Αιμοράτ, πυρίκαυστος ἐγένετο. Ταύτης δὲ τῆς ὑπαρξάτης, ἡ καὶ μὴ Βιβλιοθήκης, ὁ παραγενόμενος εἰς Κωνσταντίνουπολιν Ἀβδὲς Τοδερίνης συνέταξε καὶ κατέλογον, συντελέσαντος εἰς τοῦτο αὐτῷ, ὡς λέγει, νέου τίνος ἐν Σεραγίῳ δουλεύοντος, καθ' ὃσον ἐδυνήθη.

« Οὐδὲ περιηγητῆς Αἰλλα-Βάλης ὁ κατὰ τὸν δέκατον ἔβδομον αἰώνα ἐλθὼν καὶ αὐτὸς εἰς Βασιλεύουσαν, κατεπείσθη, λέγει, ὅτι αἱ δέκα καὶ τέσσαρες δεκαετίες τῶν τοῦ Τίτου Λιβύου Βιβλίων, ἐναπόκειται διλογελεῖς εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Σεραγίου, ἐξ ὧν ὡς δῆλον αἱ τέτσαρες μόνον φέρονται τετυπωμέναι ταύταις δὲ ὁ μὲν μέγις τότε δούλος τῆς Τοσκάνης ὑπέσχετο εἰς τὸν νοτριτάμονον πέντε χιλιάδας γραμμῶν ἀλλοι κλοπῆς, ὁ δὲ παρὰ τὴν Οθωμανικὴν Πύλην τῷ τότε Βαΐλος τῶν Ἐνετῶν, τὸ ταύτων δεπλοῦν, ἀλλ' οὐδὲν κατιωρθώθη, καθότι ἐδόξαζον ὡς ἀλέκτον εἰς ἔποτον ἐτερογενῆ τὴν βιβλιοθήκην ταύτην, τὴν περὶ τὰ ἐνδότερα τῶν Σεραγίου κειμένην. Εἰς αὐτὴν ἔραντασθησαν, ὅτι εὑρίσκονται μεταξὺ τῶν λοιπῶν καὶ ἐκατ.ν εἰχος: ἀλλα χειρογράφα Ἑλληνικά ὅγκοδη κατὰ τὸ σῶμα, καὶ ἐξηγήσεις τινὲς εἰς τὴν Νέαν Διατήγην, ὥστε ἐάν τις διασκοπήῃ τὰς διαφόρους ὀντερωξεῖς τῶν περὶ τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης συγγραφάντων, ὑπολαμβάνει, ὅτι τῷ δόντι εὑρίσκεται: Ιεανὸς ἀριθμὸς τόσον Ἑλληνικῶν, ὃστον καὶ λατινικῶν συγγραφικάτων κειμένων ἐκεῖ ἀτάκτως καὶ ἄγνω-

» Καὶ Κωνσταντίνος ὡσπάτως ὁ Λάτσαρης εἰς τὴν περὶ τῶν ιστορικῶν Ἑλλήνων καὶ Σικελῶν αὐτοῦ πραγματείαν, λέγει, ὅτι εἶδεν εἰς τὴν τῶν ἡμετέρων λύτορων προτότοπων βιβλίοις ὃν, ὅτε διῆγεν εἰς τὴν λειπούμενον πατριάδα του, διλογελεῖς τὰς λιοντάρου τοῦ Σικελιώτου συγγραφάς: ἐξιστόρησε δὲ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς εἰς τεσσαράκοντα βιβλία τὴν οἰκουμενικὴν ιστορικὴν βιβλίοις ὃν του, τῶν ὅποιων τὰ μὲν πρῶτα πέντε, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐνδεκάτου ἀκολούθως μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτι καὶ νῦν φέρονται, τὰ δὲ πέντε, τουτέστι τὸ ἔκτον μέχρι τοῦ ἑρεβῆς δεκάτου, ὡσπάτως καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ τελευταῖς εἰκοσι:, ὁ πανδαικάτῳ χρόνος μετά καὶ ἄλλων πολυπληθῶν διαφόρων ἀρχικῶν συγγραφικάτων ἡμᾶς φύγοντας ἐστέρησε. Θωμαραστὸν τῷ δόντι εἶναι ἀν αὐτὴν ἡ παρὰ πολλοῖς θύρωπαίσις δοξαζούμενη βιβλιοθήκη περιεσθίη μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἔττι καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰώνος, καὶ διὰ τὸ νὰ μὴν ὑποπέσῃ καὶ αὐτὴν εἰς τὴν ἐδίαν τύχην, εἰς τὴν ὅποιαν περιέπεσον καὶ πολλαὶ ἀλλαὶ μυριοῖσι, ἐν αἵς ἀπώλετο πολλῶν ἀρχικῶν ἐνδόξων ἔργων μηνύη: καὶ ἡ τοιαύτη περιόδους καταστροφὴ τῶν Βιβλιοθηκῶν, ἀπώλετες πολλὰ τῶν χειρογράφων καὶ πρωτοτύπων τῶν ἀπ' αἰώνος διαφόρων σοφῶν, ἐκ τῶν ὅποιων λείφαντα μόνον ἀπὸ τῆς κοινῆς συμφροδᾶς εἰς ἡμᾶς διεσώηταιν. »

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΑ.

—ο—

Καὶ ἄλλοτε ὡγιλήταρεν περὶ τῆς χρυπτιμότητος τοῦ περιοδικοῦ πούτου συγγράμματος τοῦ φιλοτίμου καὶ ἀόνυμου Κ. Γούδα, τοῦ χρηματούντος τοὺς μὲν νέοις ἡμῶν ιατροῖς, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν ἐπαρχίαις ἐγκατεσπαρμένοις καὶ βιβλιοθηκῶν πλούσιον στερουμένοις, ὅλην ἀφθονον ἐπιστημονικῆς ἀνηγγελίας, καὶ εὐηλίξιν ὅπως παρακολουθῶσι τὰς νεωτέρας προσόδους τῆς ἀνεξαντλήτου αὐτῶν ἐπιστήμης τοῖς δὲ ἀρχαιοτέροις καὶ σοφωτέροις ἀρρομήν, ὅπως πρὸς ὄφελος τῶν λοιπῶν καὶ τῆς ἐπιστήμης, καὶ